

Hind 3 kop.
 Postiga 5 "
 100 lehte 200 "
 100 postiga 250 "

Kuulutuste hind 5 kop.
 pettit riba.

Lilled.

Toimetanud **C. M. Franzdorf.**

Tellida:
 Нарва, Т. М. Франц-
 дорфу.

Kes 4 skj. tellib saab 1 prii
 Kes 2 " " " 1/2 prii
 Kes postita 5 skj. 1 prii

Kommikul.

ö taganeb. — Ju ida serwal
 On walgenenud taewa wiir,
 Täht kustub kahwatu kuu kõrwal,
 Ja kaunist kumab koidu kiir.
 Pikk oli öö ja pilwis taewas;
 Kõik selgis kauni koidu eel —
 Nii astu waikselt eluwaewas
 Uut õnne tõuswat omal teel.
 Kui koidupuna taewa telgil
 Nüüd ilupärjaks pununeb,
 Nii elupäewad, uuel helgil
 Kõik mure — udu ununeb! —
Elise Aun „Saane linnute“.

Tänamatus.

Kallid lastewanemad! Jällegi pean ma paari reaga teid tülitama tulema, jällegi teile paar paktawat, taewapoole kifendamawat, lausekest, loofest, pilbikest — filmade ette ja südame peale panema! Usi on ise nii weike, et teda palja filmaga küll waewalt näha suudab — aga tall on oma, wäga kahjulised juured, sügawad ja juured järeldufed.

Waatame asja lihtsalt ja labajelt: Wõtta kätte kallid lapse wanem ja kingi kellegile, mullitsal, õues — ehk kus tahte, wastu tulewale lapsufesele õun, mängukann jne. Ja kui väike, oma käekesega kingi wastu on wõtnud — pistab ta eest jooksu, kuna teine aga oma käekese wälja sirutab, lastu lööb ja kniifu teeb! Mis arwad sellest loost? Kumb neist meeldib sulle? Kummast näed sa kasuliku ilmafodaniku wõrsuwat? Kas sellest kes oma kätte saab ja kobe putked teeb, wõi sellest kes sulle lastu lööb ja kniifu teeb?...

Kui sa elutundja, õige tundja oled, siis wastad kobe, et sellest, kes sulle patfi lööb, kui aga ei tunne, siis teisiti. Sa selles lapses, kes weikest kinki wastu wõtab,

tänab — jelles on juba tänu-
 tundmus idanemas. Ja arwab
 juba omaks kohusfeks, andjat
 — ande eest tänada. Tema
 arust muidu ei wõigi olla.
 Teine pistab aga jooksu, et
 ruttu oma saadud jaaki suhu
 pista, kuna aga tänuilik lap-
 sufene enne weel oma õdede-
 wendadele ja ka wanematele
 jeda ära näitab, mis ta on
 saanud jne.

Sellepärast, siis mu kallid
 lastekaswatajad, ärge jätke
 mitte oma wäikeste lapsufeste
 õrna südamekeste külge tänu
 tundmust istutamast! Tänuilik
 meel on kõige kallim asi maa-
 ilmas. Tänuilik meel hojab
 inimest inimlistes piirides, ta
 ei saa mitte alla, kalskuse kur-
 juse ja õeluse ilmasse astuma;
 ei saa mitte neid tegusi tege-
 ma, ei neid kombeid oman-
 dama, mis tänamatumad
 omandawad, peawad ja kan-
 nawad. Temast kaswab inime-
 inimeste hulka, temast sirgub
 kasuline kasw meie kaaselani-
 kude kilda — siis ei ole mitte
 nii palju õhkamist kuulda: „Oh
 Jumal, küll minul on halb
 poeg — halb tüttar — kuri
 wäimees ja õel minija!“ Ise
 — ise oled sa kaswataja —
 jelles palju süüdi!

Korsett.

Neinkene metsa wilus
Paisus priskuses ja ilus,
Ema käest ei saanud lüüa
Mis ta mõtles, oli süüa,
Päewal ta ei pantud tööle
Waba woli anti ööle —
Sellel wiisil mis seal teha
Paisus paksuks neiu keha.
Linnapois ei salli paksu,
Tahab peenikesi saksu —
Sest et saksa preilikari
Liigub nagu surmawari:
Ära käägistud on keha
Midagi ei suuda teha! —

Neiu mõtles, heitis woodi
Tahan katsu linna moodi:
Korsetti toon ma kohe poest
Ehk saan abi wislitoest —
Seega keha kinni nõörin
Raswaramu wälja koorin
Olen siis, kui mesilindu
Keha kaub, all pool rindu!

Korsett toodi ära linnast
Seal ei küsitud ka hinnast,
Mis seal muud siis oli teha
Suruti ta ümber keha —
Warbad sikutati pinni
Kisti keha ümber kinni —
Ema punetas ja ähkis
Kui ta tütrekeha mähkis:
„Kadugu su raswa pugu“
Pahandas ta ühtelugu!...

Muutus sundis neiu weres
Walu tunti kõhus, keres —
Sooned neiu kokku kisti
Kannata, et hambad risti!...
Lühendades eluiga
Põdes neiu narri wiga:
Näust kahwatas ta ära
Rahwa keskes kuuldus kära:
„Selle neiu wead on suured
Sügawas ta tõbe juured
Kõhnaks jäenud nagu roju
Paljas inimese kaju!...
Nõid ta juures tihti posib
Kesse teda enam kosib!“...

Siiski tuli sirget osja
Kaunis küla noormees kosja,
Neiu isal oli nodi —
Selle kõrwal, terwis sodi!
Peigmees uuris rahwa arwu
Katsus käega küllewarwu —
Jäle, nii kui kooljakere,
Paneb tarretama werel!...
Siiski sai ta sellest aru:
Tõbe juur on keha wõru,
See on neiu haigus, wiga
Lühendab ta eluiga!...

Korsett wirutati ära
Pea kostis pulma kära —
Nüüd on noorik terve puhas
Rökkab nagu lillgi luhas —
Waat, mis teewad linnawiisid
Wõera rahwa kombed, moodid?!...

M. Kuusik'u „Saane liiteb“.

Koidu ajal.

Kui kiirtekumast punane ju ida,
Kui päike peaseb põrmu paeladest —
Siis jõuab sala läbi südamest
Mull lahke luuleline mõtterida.
Ma kodumaaks siis tahaks koidukiiri
Ja pilwi elamise asemeks,
Kus mured sulaks kokku rõemudeks
Ja kusa armule ei panda piiri.
Seal wõiksin ma siis rõemsalt laulu laske
Ja hõisata siis õnnest õrnemast
Nii et mu hingest kauks kõik mis raske
Seal oleks ilul hiilgawamal ase —
Küll läheksin ma mõttel ära wast,
Ma aga olen muld — ei see mind lase! —

P. Grünfeldti „Sinililled“.

Ei!

Kui wälgu heal ja pikselöök
Mu kõrwu kõlas — ei,
Ei mekki uni ega söök,
Waid kõrwas kõlab — ei!
Oh neiu, teaksid piina sa,
Mis sünnitas su — ei;
Ma kautaksin kõik ilma maa,
Kui kauks ka taga — ei! — —

T. F. Küla.

Nelipühi jutlus.

Gust Weigelt'i jutustus.

Eestiõtanud J. R.

II.

„Mees, kas see on sinu nelipühi jutlus?“ küsis naine nuttes. „Sa kas sa pattu peale mitte ei mõtle?“

Seal targas mees häfitselt ülesse ja löi rusikaga wastu lauda, nii et see wärises.

„Nelipühi jutlus — mis?“ küsis ta ja rääkis siis püüsi peale näidates,

ENSV TA Fr. R. Kreuzwaldi nim.
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

1954: 1086 ✓

edasi: „See oli see õige Nelipühi jutlus, selle jaoks jää! Kõrwade sisse tahtsin ma talle müristada, et see ainult minu käes seisab, kas ta minu heinamaa omale saab, või mitte. Ühte puhku jooksed sa aga kirikusse, et rahwal midagi wõh-tida oleks ja nad isekestis rääkida wõik-siwad: „waata, seal on Kuuse rahwas! Põris armetumad näewad nad wälja. Sakawad warsti palja jalu sealt wälja ronima, kuna teine hobusega sõites kirikusse läheb“. See on teie Nelipühi jutlus. Soowin selleks palju tarkust teile. Enesele aga lasen teist moodi jutlust pidada: „Maksa kätte! „Maksa kätt! Maksa kätte!“

Ärritatud mees surus mütsi pähe ja tormas wälja.

„Mees, mees!“ hüüdis naine tale järele, aga ta oli juba kaugel. Ta pööras oma tee ligema metsa poole, mis kuni Luha talu wärawateni ulatas. Maksa kätte!“ kõlas tumedalt ta kõrwus. Mõni minut hiljem oli naine lastega kiriku teel.

Jah, talupojal oli õigus. Just nii, kuidas ta ette oli näinud, mõtle siwad ja rääk siwad kiriku ette kogunud inimesed, kui Kuuse omad sinna jõudsiwad. Üksigi käsi ei sirutanud end neile tere-tuseks wastu. Teati ju, et nad protsessi läbi puu wäseks oliwad jäänud. Seda enam tähele panemist jägati aga rõõmsaste naerwale Luha peremehele, kellele nüüd niisama palju õigust anti, kui enne, mil protsessis alles poolel oli, ülekohut antud sai. Täli alune heinamaa oli otse Kuuse talu krundi sees, ja see loomulik õigus oli nendele lühikesse waa-tega inimestele alati kui seadus paistnud olema, kuni nüüd ülem kohus asja hoopis teisiti oli otsustanud.

Õpetaja oli oma elumaja afnast jeda asja lugu tähelepannud, ja kui ta nüüd, igalt poolt auukartlikka terwitusi saades, üle kiriku platsi sammus, et kirikusse minna, ütles ta wäsele põlatud Kuuse rahwale paar lahkset sõna ja andis pere-naisele waikses osawõtmisses oma kätt.

Püha Waimu wälja walamisest jut-lustas ta täna oma pühalikult kuula-wale kogudusele, ja näis, nagu oleks waim ka tema päale tulnud ja nagu oleks ta hoopis teiste keeltega kõnelenud. Oma kõrge kutse tarwis taewaliku õnnis-tusega täidetud, oliwad jüngrid igale poole maailma sisse wälja läinud, et inimestele armastuse rõõmusõnumit kuulutada. Wiha ja tülitsemine ja põlgamine pidiwad maa pealt ära kaotatud saama, kõik inimesed jüst ajast peale wendadeks ja õdedeks saama, sest nad oliwad ju ühe isa lapsed! „Armastagem üksteist isekeskes!“ oli ikka ja jälle kor-daw sõna ta kõnes, mis järgmise lau-sega lõppes: „Ja kui keegi ka terve maailma peremees oleks, aga armastust ei oleks temal mitte, siis on ta ikkagi paljas waene kerjus. See oli tõsine manitsus, mis nendelt pühendatult huul-telt wälja tuli ja nendes mõjuwates sõnades wärises oma armsate hinge-terwise eest hoolitsewa õpetaja terve süda. Õsegi uhkusest täis puhutud Luha peremehe rinna wastu koputasiwad nad kõrwade sõnadega. Temale sai see Neli-pühi jutlus hirmujutluseks, jüst seal oli ju nii wähe ligemise armastusest tema südames. Ta leidis end omas südames rahutuma olewat. Ta lootus täna siin kõige esimene ja kõige parem olla, hakkas kaduma. Kui siis ta rahutult ümber rändaw pilk Kuuse rahwast trehwas ja nende murelikka, kahwatanud nägusid

nägi, paistis tale igalt ühelt nende seast tumm kaebtus tema peale vastu. Ja kui need, keda tema wõõrsile wiletsuse sisse oli tõuganud, müüd niisama Jumala kohtu järje ette ilmuvad ja tema peale kaebawad, et temal wähematgi armastust nende vastu, oma kaasinimeste, oma ligemate naabrite vastu pole olnud?

"Tuli! Tuli" kõlab häkitselt wali häda heal mõttesse wajunud mehe kõrwu.

"Tuli on Luha talus lahti!"

Ta ärkab kui unest ülesse, ta ei saa aru, mis ta ümber sünnib. Jumala teenistus on peagi lõpetud. Nuttu ütleb õpetaja weel õnnistuse sõnad ära ja lasseb oma kohkunud koguduse minna — tuleb appi tõtata.

"Tuli on Luha talus lahti!"

Kui mõõga tera on see sõna waese Ruuse perenaise südamesse tunginud. Waewalt jõudis ta end jalul hoida. Ja jälle kõlab ta kõrwades: "Rättemaakmine! Rättemaakmine! Rättemaakmine!"

Aga ka Luha peremees pole vähem hirmust tabatud. Raine oli tale praegu meelde tuletanud, et mõlemad wäikesed wana Leenu hoole alla koju oliwad jäenud. See aga oli pühade söögi walmistamise juures kibedaste ametis, mil ajal lapsed tule põlema wõisivad panna, ja ise wististe lekidest ümber piiratud saidwad. Sõna jookkis edasi. Katsa, wankriga ja jala rutatakse igalt poolt Luha talu poole. Ruuse rahwas ei tohi mitte maha jääda, nad peawad ühes minema. Kui tormihoog woolab rahwas praegu nende weiksest õuest läbi. Peremeest ennast pole näha. Perenaese kartus kipub tõeks saama.

(Lõpp järgmises andes).

Tohtri-kirjad.

J. Lanski jutustus.

Gestistanud C. M. Franzdorf.

I.

Ma olen tohter.

Peale weikse kõhnapistuse tunnen ma enda terve ja tugewa, kui noor pull kunagi olewat. Minult wahete wahel tungiks nagu walgewase hais, lehk, minu suust, ninast wälja. Mis see on? Kas ihu- wõi waimu haiguse märk? Wist waimu! Aga mis on waimul inimesega tegemist, kes teda ülewel peab, toidab — kattab? Aga siiski on tema säärane isand, mille ligigi igakord ei pease; teda ei näe filmaga, ei katsu käpaga ei kuula kõrwaga.... Minus abinõuu, julg kätte, paber ette ja tarwis hakata omi juhtumisi, omi tegusi ja toimetusi, ülesse kirjutama. Ja kui mull lõpuni püsiwust on, ehk selg- neb siis neist kirjadest, mis koht mull walutab, ja ehk wõin siis omale ka kohase ja mõjuwa rohufädeli kirjutada. Ja nii — teen siis proowi.

Möödamini kust hakata — ei mõista, olgugi et juba tüki aega asjata oma pead wae- wan. Seal on kõik halli udulõorisest kaetud. Ra rõõm ja mure on seal haruldased asja- kesed. Siit ja sealt wilksatab küll mõni eledam säde, walgem täht, mulle vastu — aga see on kõigest mõneks minutiks. Ei, möödamineku tee on libe — ma wõin seal sagedaste kummistada ja alla luule kuris- tikusse kufuda — ja jeda mu auus tohtri- line süda, mitte ei luba.

Ei jae siis muud üle, kui sellest peale hakata, mis praegu käes on ja see on — olewik — oma filmapuutuwate tõjiste rõõmu ja murede, oma õnne ja kurwastustega.

Ja nii ma teengi.

Läna, see on jell homikul kui ma jule kätte wotan ja kirjutama hakan — on ilus ilm. (Kui kirjanik kunagi)? Olgu peale et wäljas juba Jõulukuu käes, siiski lööwad meie akende all roosid õitjema ja seal on oma + 13 graadi sooja. Ma elan ju Krimmis, Wenemaa Sweitsias! Raesufe wa- lab kohwi ja waikib, — ta teab küll et see küld on, sest tema keel ja jeda enam weel

heal — ärritawad mind alati halwale tund-
musete. Ehk mu weike pojake sellest weel
küll aru ei saa, siiski waatab ta alati juu-
ril filmil minu otja, kui ma räägin. Kas
see minu sees olewa wasehaigusena ka ühen-
duses on, seda ma mitte ei tea.

Waewalt juudsin end pesja, kui waimus
juba oma haigete seffa lendasin: need sei-
sawad ööd kui päewad — päewad kui ööd,
ikka minu filmade ees. Siin hüüb must
kaupmees Sibirjakow mu ette, kujuk oma
tahmase kõhu paljats, ajab näu wiltu ja —
kaub uduloorisje; tema järele astub wannu-
tatud adwokat Dlenow, näitab mulle klaasi-
wee sees oma sülerõga ja — kaub; noor
neiu Uttina kaebab jalgade walu üle jne.
Nii lendawad kõik minu haiged, kui ilusad
panoramapildid, mu waimusilma eesti mööda.
Tga arst on rõõmus, kui temale uus haige
juurde ilmub — mina mitte! Nad ööruwad,
wapustawad ja raputawad mu närwisi, mu
keha, liha ja waimu!... Ma ei saa weel
praegugi aru, kuidas jutuajamine ise omaste
keskis, wõib wastumeelsiks, ülesärritawaks —
minna? Ma peaksin selle wastu hoopis
õnneline, külmawere ja rahuline olema, kui
keski ka kodus — minust ja mu haigetest
juttu teeks? —

Ma jöin kohwi ja hakasin oma raamatute
seest kohaseid õpetusi ja juhatusi, haigete
ümberkäimise kohta, otsima. Aga mida enam
ma otsisin, seda selgemaks mu filmaesine
sai; mulle tuli tahtmataalt ette, et tohtrid
ja abiandwad rohud, muud midagit ei ole,
kui aga mängukannid, loomulise ja loodus-
lise elementide — olewuse kohta. Olgu küll,
et inimesed — loomulised elemendid — toht-
rite teadustest kaugele maha on jäenud ja
need inimesed nõuawad tohtritelt asju,
abi — mis kas koguni wõimata täita, ehk
jälle loomulise olewuse wastandid on. Ja
nii peab arst alati walmis olema; kas
waleutama, ehk — see on wäga raske — tött —
rääkima!... Ja wiimaste lugu on haigete
seas ikka alwem kui esimeste — nad kau-
tawad omad haiged!...

Kui küllalt raamatute kallal olin jorinud
märkisin kaks-kolm tarwilist tähendust oma
taskuraamatusse ja läksin tööle. Ja kui
ma uulitsale astun siis tuleks mulle ikka

ette, kui oleks iga wastutulew inimene
murdja jarnane, kes mu kallale kipuks, ehk
mina jälle tema kallale. Astun esimese juurde
sisse ja see on kaupmees Sidorow. Temal
on „odesitas“. See on aga jõehobu küll:
ta jõöb kui elajas, joob kui wafitas ja
terwed päewad ta muud ei tee, kui mängib
kaarti, waidleb ja walestab!... Olen mina
aga waewalt uksest sisse astunud, kui ta
haju näu teeb, hoigama, ohkima, ädaldama
ja ähkima hakkab, kus juures tall iga koht
siit ja sealt walutab!... Selle juures teeb
ta end kohe riidest lahti; ma pean ju iga-
kord teda kuulama, koputama, siit ja sealt
poolt. Kui ma ühest kohast olen teda kuu-
lanud, siit ja sealt koputanud, siis käseb ta
mind paremalt, siis pahemalt, alt ja üle-
welt weel jugu kuulata. Ja selle peale
algab hariline jutustus:

— Noh, mis on? küsib ta minult, wäsinul
filmil wärisewal healel; kus ta oma hoig-
lemist ja ohklemist mitte järele ei jätta.

— Pole wiga, pole wiga! wästan mina
tõsisel ammetlikel toonil.

— No kas ei ole paremüst kuulda?...
Di, oi, — mu Jumal küll, — nii kui kiwi
rõhub mu sisekonnas...

— Parema, palju parema!... Olge aga
rahulitem ja tarwis on rohtusi... wärstet
õhtu... kehalist liigutust...

— Ah!... Selle kõigega saame meie isegi
walmis! Sina kui tohter, kirjuta niijugust
rohtu, mis kohe awitab... mis aga sees si-
konnale häda ei tee... selle peale oled ju
tohter!... hädaldab ja hoigleb ta ühte joont
edasi.

Ma istun lauataha ja kirjutan talle jälle
kergenduse ja kõhu lahutuse — palawuse
wastu — rohtu. Ei wõi ju talle muud
midagit anda. Tema on üleliiga terve.
Terve kui keski siin halli taewa all. Tar-
wis aga soojuse kraad korras hoida ja seda
ma võksan ja siin ei ole muud tarwiski.
Kaupmees maksab mulle 90 rubla kuus ja
jäeb kogu talweks feie. Wõib olla et ta
ehk ka tulemaks talweks seiejamasse sõidab?...
Ma ei juuda teda kuidagi wiinajoomisest
ja üleliigsest toidu tarwitamisest tagasi
hoida — see on tema teine loomus. Ilma
tohtrita ta elada ei wõi ja see 90 rubla

mis ta mulle maksab on tema kohta kui 20 kopikat kuus. Siin mingiugust abnitemist ei wõi olla. Ja teistest küljest waadates, on meie wendi siin kui koeri ümber jooksmas — ja nii mitmele ei ulatagi kontsid hammaste alla! On siin ka niijugusid tohtrisi, kes muud ei teegi, kui et oma haigetele Abdula käest wiinamarju ostawad ja jisse annawad, on ka neid, kes ainult aptegist, rohujädeli kirjutamijest — elawad. Mina jeda Abdulat ei tunne ja aptegist jaan kõigest 10% rublast; aga ei mitte kallite rohujädelite eest! Ja jelle kõige juures elan wailist koduelu, nii et waewalt otsotjaga kokku puudub.

Siiski hüpan ma oma kaupmehe juurest, kui mõnest wangikojast wälja, kuna ma kui foolipois, kes mõne kelmistükki läbi teinud ja kellel keretäis soolas — tema juurde jisse astun. Waade wäljas on ime tore: helesinine meri ja rohelijed mäed!... Mull on kahju, et mu teine haige nii wäga ligidal on! See on wannutatud adwokat Dlenow. Temal on „phtihis“ ehk pärandatud tiifitus; tema isa ja wend on jellesse haigusesse ära jurnud. Kõwaste jurub ta oma higise käega minu kätt, kus juures heledad puna jooned üle ta näu jookswad; ulatab mulle oma rögaklaasi ja lausub:

— Waadake, nuusutage — siin on tänane röga; täna poolkraadi wähem, kui enne; meie jaame terwemaks, ja siin hakab ta naerma, mille järeldujel kange kõhahog talle peale tuleb.... Olge nii head ja uurige, lausub tema kõhast wõitu jaades, — mis täna on?... Noh, kui palju?... Kas need batfillid wähemaks, wõi rohkemaks on jäänud?... Wähem, wähem — wist?... Ma arwan, aiman jeda?... Ma tunnen, et iga-päewaga nagu terwemaks jaan!...

Ma wõtan klaasi omaga kaaja ja paistan teda esimesesse wastu tulewasse kuristikusse, et siis homme jälle oma haigele rahustawaid jõnumid wüa, et haigus paranib, et batfillid wähenewad ja — wõtan jelle eest raha, maksu!... Ehk ütleb mõni: jee olla auutu tegu?... Kuid miha wastan: mitte iugugi — Dlenow on ju jormalaps!... Teda ei peasta enam keski. Aga, ma ei juuda

talt ta terweks jaamise lootust, mitte ära riisuda!... Ta ei saa jeda ka uskumagi. Ja miks siis inimesele jurma ligemale kutsuda?... Ta tuleb ju isegi!... Ja ilma tohtrita ta iugugi elada ei wõi; niijama kui kaupmeesk!... (Särg järgmises numbris).

Kirjad.

„Zasnaja-Poljantas“ — 1902.

III.

Krahw Leo Nikolajewitsj Dolstoi jäi peatama.

„Tere Marja, kuidas elad?...

„Pole wigagi — härra!...

„Kas omad wafikad ju ülesse leidjid, kätte jaid?...

„Ei ole jaanud weel...
 „No, otji — otji, küllap leiad!...

Koor naene läks, rahuline naeratus huulil, edasi. Tall oli heameel, et härra ka tema asjadest ja loomadest — osawõttab, nende järele küsib.

...Wiimased minutid, mis ma krahwi juures wiibisin, oliwad kurwapoolsed: Aleksandra Lwowna (üks krahwi tütardest) jaatis ijale telegrammi, et tema mees, herra Suhotina, tõsiselt haige olewat. See kuuldamus näis krahwi kurwastawat. Ta kutsus oma arsti, herra M. D. Nikitini palkoni trepile ja päris tema käest teadust. Aga siiski jelle peale waatamata, oli tema nii lahke ja palus mind hommiku jöögist osawõtma jaeda. Millest ma ajanapuse ja wiijaka kombe pärast ära ütlesin, teada palusin, kas mu hobune küllalte jöõndjõõnd on, et kohe edasi jöita.

Mull läks krahwi majas olles umbes pool tundi mööda. Ma käisin jägmistes kammerdes: tohtri, krahwi enese ja tema töötuas. Kõik need kambrid oliwad wäga lihtsalt, aga puhtalt jisse seatud. Krahwi töötua seintel ripusiwad mitmesugused maa kohtade, kui ka waimuwallas töötajate pildid. Seal puutusiwad mulle silma: Gontsharow, Ostrowski, Turgenjew ja kirjanik ije (oma nooreseas). Sugu eemal seisis Stasjowi gipsi kuju. Kõige juuremaks ilustusjeks jelles töötuas jai luetud krahwi raamatute kappid. Neid oli jeeal peale 20-ne. Ühes ajunesiwad

kõik krahwi kohta käidavad kriitikalised teated, teistes mitmesuguse sisuga raamatud — mitmes keeles, kolmandas kirjad, käsikirjad ja neljandas pakitud piltidega ilustatud ajakirjad.

Viimaste kohta andis krahw kahjatsewa otsuse: nad olla väga kuivamaitselised ja tühised.

„Kendes ei ole mitte midagit, lausus krahw. — Ma teen wahest ka mõne neist lahti, waatan sisse — luen — aga igalt poolt paistab mulle üks isejugune tühjus, isejugune paljas sõnakõlin, ilma mõtte ja waimuta — wasta!... Wanengi tema jälle finni!...
* * *

Ma lahkusin väga tänulisel tundel sellest kõrgeist waimust, sellest inimesest, keda kogu maailmas kui liha omaist lihast ja luu omaist luust, auustatakse, armastatakse ja lugupeetakse, wanakestest kellel eluõhtu üsna lähidal, kelle mullane keha kofku kufumisel, kelle silmis, juus ja jüdames aga weel findel nooruse jõud, waim ja wahwus walitsewad, kesje järgnemata kindlusega sinna poole püüab, ülespoole hüüab — kust enam keski tagasi ei saa pöörama!...

„Tänu Jumalale“, tulewad weel praegu mulle krahw Leo Nikolajewitschi sõnad meelde: — „mull on parem — surmale lähem!“... (2 ö p p).

Muinasjutt.

G. P. Danilewski järele W. Rindk.

I.

Kewadel, Aprillikuu jees, — siis kui jääd sulajiwad, kui lumi lagunes, kui wesi woolas. Siis pidin ma Ekaterinoslawi lähedalt üle Dneepri jõe minema. See oli just Ülestõusmise pühade Laupäewal. Jõin oli tormine ja külm. Ülesse kerkinud jõgi hällitas oma turjal lahuwaid laineid alla poole. Kõrgel taewa wõlwil jooksiwad tüfeldatuid pilwerüntad kiiresti edasi—tagasi. Wahete wahel rabijs jämedat wihma alla; siis kattis paks, pime udu kõike ümbrust oma hõlma.

Pimendas.

Salgakene inimesi ootsiwad jõest üle wiimist. Nemad kufitajiwad, kuidas keski jai, lootsmanni onnikese lähidal, weikese tulesõffe ääres ja wahtsiwad igatsewa pilguga teine poole jõe kaldale, mis waewalt läbi uduloori wastu paistis.

Mitmed waidlesiwad selle üle, kas nüüd enam enne hommikut healtpoolt kaldalt üle wiimise paat wälja sõidabki, kuna teised tunnedal, tõmbil pilgul alla tulde wahtsiwad; kolmandad aga siiski läbi udu, üle jõe püüdsiwad waadata — mis heal tehakse.

Pitt, hall ja pääwitanud näuga wana lootsmann käis kõrgis jaabastes jõekallasel mööda edasi tagasi wahest pihuga laasta ja prügi tulesse peale wisates, wahest jälle üle wahutawa weepinna waadates ja laenete üle murisedes, kes tema lootsiku külgesid julgesiwad uhtuda...

„Kas teie ei joowiks mitte minu onnikesje joendama minna?“ ütles ta minule. — Täna küll enam üle jõe ei saa!“...

Ma kuulasin sõna. Tõusin sõna lausumata ülesse ja läksin lootsmanni onnikesjesse, kus minu kraam seisis ja heitfin õlgede peale pitkali maha ja jäin kobe magama.

Kui kaua ma magasin seda ma ei tea. Aga kui ülesse wirgusin, siis kostsiwad mulle kahe inimese healed kõrwu. Ma hakasin kuulatama. Onni lähidal kõnelesiwad kaks inimest. Üks neist näis teise käest küsiwat, kuna teine temale wastas. Wastajas tundsin ma lootsmanni healt ära. Piad küünarnukki peale tuetades, püüdsin ma onnikesje august wälja waadata. Jõin oli wainne, tuul oli järele jäänud. Dö ja pimedus oli kadumas ja taewas tuhandate tähtedega kaetud. Muist rahwast, kes õhtul üle wiimist oliwad ootama jäänud, olid wist üle wiidud, sest et kallas tühi oli. Lootsmanniga wõis üks hiljem tuleja kõneleda.

„Armuline Jumal“, kuulus onnikesje tagast ühe heal. „Seal kus fibedaste wett waja, ei ole teda ja siin kus teda küll, on teda jälle nii palju, et üleegi ei peaje!... Pärisk uputus!... Ei tea miks teda teie nii palju kofku on walgunud?!...“

„Weest, mu sõber, löi ju Jumal taewa ja maal!“ ütles lootsmann, — „kui mitte wett ei oleks olnud, siis ei oleks meil ka praegust maad olemas olewat!“

„Kuidas nii?“... imestas teine mees. „Wesi on ju märg, on ju wedel — maa aga mitte?“...

„Nii kõnelewad jälle wanad inimesed — on niifugune muinasjutt olemas!“...

„Misjugune?“...

„Muinasjutt Jumalast ja maast!“...

„Kas ja ei võiks seda mulle ka jutustada?“...

Lootsmann waikis. Ta näis arupidawat, kas rääkida või mitte. Siis lastis ta omad kulli filmad ümberringi käija, et aga kõik korras näis olema, siis pani ta pihuga weel prüügi tulele peale, kõhatas waikelt ja algas:

„Enne maailma loomist oli igal pool wesi“. Jumal lendas wee peal edasi ja tagasi ja tema järele peaingel. Jumal ütles inglile: Lase end wee alla ja too wee põhjast muda, ehk maad, wälja; aeg on käes, et ma maad ilma loon!“...

Ingel lastis. Ta oli kaua wee all. Ja kui ta weest wälja tuli, ütles ta Jumalale wastu: „Wesi on liiga jõgaw, ei ma saanud kuidagit kätte!“...

Natukese aja pärast ütles jällegi Jumal:

„Mine weel wee alla!“...

Ingel läks.

Ta oli weel kauem, kui enne wee all ja tõi nüüd muda wälja.

Nüüd hakkas Jumal maad külwama. Ta wiskas muda lajali ja kohe kaswawad mäed, orud, põllud nähtawale. Nii lendas tema ja külwas, mägesid, maid, põldusi ja orgusi wälja. Ja kus korra maa oli, jenna kaswis kohe rohi, puud ja põesjad ülesse. Jumal waatis oma töö peale. See oli hea. Siis oma peingli peale, kes tema seljataga lendas, sellele oli pale paistetanud.

„Mis sull wiga?“ küsis armuline Jumal.

(Järg jägmises andes).

Lõe=terad.

— Wida alwem rattas, seda juurem kisa.

— Oma käsi — ei wäsi!

— Tee tööd, päewa kui ööd, — aga kui on pidu, siis ära ka nuktas istu!

— Kes asjata asju sisse ostab, see müüb tarwilisi ära.

— Mis kergelt jaadud, — see kergelt jõõdud.

— Parem jool-leib rahuga, kui kallid road riuga.

— Kelle süda patune, selle oma saab ka wastama.

— Waewaga jaadud kopikas on kallis.

Kaljad.

Arukas koolipois.

Koolmeister: „Juku, ütle mulle omemeti, kui palju sull weel siis raha järele jääb, kui sa wiest kopikast wiis ära wõttad?“...

Juku pilgutab filmi ja waikib.

Koolmeister: „Sa ei tea? Kas tõeste sina niifugustest tühistest asjakestest jägu ei jaa?“...

Juku waikib.

Koolmeister: „No olgu siis nii: sa otsid selle wiie kopika eest wiis kompekti ja sõid need ära. Mis jäi sulle siis weel järele?“...

Juku: (Naeratades.) „Kompekti paberid, jäiwad järele!“...

Ainukas wäimees.

Reiu isa: „Esimene tütar, kes kõigiti arsti teadust on õpinud, saab 20,000 kaasawara; teine tütar, kes mitte mõnda kindlat ammetit ei ole õpinud, kes aga siiski hästi haritud naesterahwas on, saab 40,000 rubla kaasaw....

Wäimees: „Wabandage — ehk on teil weel mõni tütrike kes mitte midagit ei ole õpinud?“...

Дозв. цензурою — Юрьевъ, 5 марта 1903 г.

Trükitud R. Pöder'i trükilojas, Narwas.

Выдано
из Залесных
фондов БАН
СССР